

Het covid-19-kruis

**Homilie van Mgr. Karel Choennie
bij de herdenking van het lijden en sterven
van Jezus Christus
Goede Vrijdag, 10 april 2020**

Zusters en broeders,

Goede Vrijdag confronteert ons altijd weer met het kruis, het lijden in de wereld. We krijgen via onze smartphones meer dan ooit talloze covid-19-berichten binnen. Er zijn berichten bij die we kunnen categoriseren onder conspiracy theorieën. De theorieën gaan ervan uit dat iemand of een land dit virus heeft ontwikkeld en moedwillig in de wereld heeft gebracht. Ik lees dergelijke berichten niet, omdat de berichten ons niet helpen om de crisis te bestrijden. Ik vind het ook niet belangrijk vanwaar het virus komt. We hebben te maken met een pandemie, en een pandemie vraagt om wereldwijde maatregelen en solidariteit. Gelukkig heet het virus ook niet Chinavirus, zoals in het verleden gesproken werd over Spaanse griep of Mexicaanse griep. Het is iets waar de wereld gezamenlijk verantwoordelijkheid voor moet nemen. Het virus is het kruis van vandaag.

Dan komen er berichten binnen van mensen die menen dat nu echt het einde van de wereld is aangebroken. Ook deze berichten laat ik aan mij voorbijgaan, omdat ze kostbare tijd verslinden en ons niet helpen om op een rationele wijze met de crisis om te gaan.

Dan zijn er berichten die de kern van de zaak raken. Ik kreeg bijvoorbeeld een cartoon-app. De cartoonist heeft de wereld heel groot en boos uitgebeeld. Met een strenge vinger wijst de wereld naar de piepkleine mens met de berisping: 'Ga naar je kamer, en blijf daar, denk goed na over wat je gedaan hebt!' Ik denk dat veel ouders zich dit beeld heel goed kunnen voorstellen. Soms kan een kind zo destructief zijn zonder het te beseffen. Het kind heeft bijvoorbeeld water op je dure laptop gegooid en je weet dat je als ouder liever niet fysiek straft, omdat het kind helemaal niet beseft dat water levensgevaarlijk kan zijn als het met

elektronica in aanraking komt. De enige manier is om het kind een time-out te geven om te gaan nadenken over wat het fout heeft gedaan. Ik vind het een briljante vondst van de cartoonist. Wij mensen worden door het coronavirus gedwongen om thuis te blijven en om na te denken hoe deze crisis is ontstaan en hoe we een dergelijke crisis in de toekomst kunnen voorkomen.

Toen paus Franciscus in zijn encycliek *Laudato Si* opmerkte dat in de schepping alles met alles verbonden is, drong het maar niet door tot wereld. Een klein levenloos wezen dat niet met het blote oog waar te nemen is, heeft binnen enkele maanden laten zien dat Paramaribo met Wuhan, waarvan we nog nooit eerder gehoord hadden, verbonden is. Dat een onhygiënische dierenmarkt in exotische dieren heel de wereld in gevaar kan brengen. Uit het genetische materiaal van het virus is volgens de wetenschap komen vast te staan dat het virus van vleermuizen overgegaan is op de mens, en dat die vleermuizen werden verkocht op die exotische markt in Wuhan.

In *Laudato Si* en gedurende de speciale bisschoppensynode over de Amazone is er aandacht gevraagd voor de manier waarop we met de aarde omgaan. De mens heeft de neiging alles te willen commercialiseren. Dieren die in hun natuurlijke habitat nooit met elkaar in aanraking zouden komen, worden in kooien op overvolle markten op een hoop gezet. Dierenleed zien we niet meer. Arme arbeiders moeten op hun koopwaar slapen en eten. Door onze onzorgvuldige manier van omgaan met de schepping verdwijnen er steeds meer diersoorten zonder dat er door de mens getreurd wordt. Microscopisch kleine wezens worden in onze rivieren en zeeën gedood door het lozen van giftig afval. Geen mens die eraan denkt dat ook de onzichtbare wezens door God geschapen zijn en dat ze allemaal een functie hebben te vervullen. Dat alles met alles verbonden is.

Ik vind het daarom niet toevallig dat de natuur terugslaat. Een klein onzichtbaar virus dat zelf niet kan voortbewegen, brengt zowat de gehele wereldhandel tot stilstand. De mens is plotseling niet meer zo oppermachtig, en machteloosheid is op vele gezichten af te lezen. ‘Ga naar je kamer, en ga goed nadenken wat je hebt aangericht.’ Maar wordt er wel nagedacht?

Het ergste wat ons kan overkomen is dat wij na de crisis niets ervan hebben geleerd. Velen verlangen en bidden dat we spoedig naar het normale leven terug kunnen keren. Dat zou pas een ramp zijn: als alles weer normaal zou zijn zoals voor covid-19. Wetenschappers die nadenken over hoe wij een dergelijke crisis kunnen voorkomen, wijzen erop dat de vernietiging van het Amazonewoud maakt dat wilde dieren steeds dichter bij woongemeenschappen komen en dat de overdracht van ziekten van dieren op mensen gemakkelijker kan gaan.

Als covid-19 ons moderne kruis is, dan zal het lijden van deze dagen pas zinvol kunnen zijn als wij gezamenlijk dat kruis dragen met liefde. Meer dan ooit is er een wereldwijde solidariteit nodig. Als we zo beangstigend kijken naar de beelden uit het wereldnieuws in beeld, houden we allen onze adem in en hopen dat wij niet in dezelfde mate worden getroffen, want ons gezondheidszorgsysteem is er helemaal niet op berekend. Covid-19 zal ons tenminste moeten laten nadenken over hoe ongelijk de wereld verdeeld is met betrekking tot gezondheidszorg; hoe zwaar het is wanneer mensen door voorkombare ziekten getroffen worden en eraan sterven.

Het kruis dragen met liefde wil zeggen dat we solidair moeten zijn met mensen die het zwaarst getroffen worden door de economische crisis. Dat zijn vooral mensen die zelfstandig werken en geen andere sociale zekerheid hebben dan hun eigen gezondheid. We denken aan

marktverkopers, buschauffeurs, taxihouders, kappers, landbouwers, kortom alle kleine ondernemers. Laten we bidden dat deze mensen nooit de keuze hoeven te maken tussen sterven van de honger of sterven aan het virus.

We hebben door dit covid-19-virus geleerd dat gezondheid belangrijker is dan de economie. Laten we deze les nooit vergeten en een economie opbouwen die in dienst staat van de gezondheid. Let wel, niet alleen de gezondheid van de mens, maar van alles wat door God geschapen is in deze wereld. Dat het doordringt dat bossen de longen van de wereld zijn en dat we onze longen niet in stukjes mogen verkopen om rijk te worden. Dat de economieën de zeeën en rivieren verstikken, waardoor de zee minder zuurstof produceert en het leven en de gezondheid van talloze vissoorten in gevaar komen. Ga naar je kamer en ga nadenken wat je gedaan hebt.

Ga nadenken over hoe de moderne geneeskunde de inheemsen afhankelijk heeft gemaakt van de farmaceutische industrie en hun traditionele kennis van leven in harmonie met de schepping miskent. Ga nadenken over de medicinale planten die vernietigd worden door ontbossing nog voordat ze ontdekt zijn.

Covid-19 heeft ons geleerd dat gezondheid belangrijker is dan politiek. Ga nadenken over hoe je een politiek kunt voeren van samenwerking, eerlijkheid en transparantie. Ga nadenken of de versplintering in onze Surinaamse politiek gezond is voor het land en je eigen ego. Covid-19 heeft grote wereldleiders te schande gezet die meenden dat het een griepje was en snel vanzelf voorbij zou zijn. Leaders die meenden dat economie belangrijker was dan gezondheid.

Covid-19 heeft ons geleerd dat een beademingsmachine evenveel kost als een luxeauto. Wat belet ons om meer te investeren in de gezondheidszorg dan in auto's? Want wat heb je liever: een auto van USD 26.000 of een scanapparaat voor honderden mensen? Ga naar je kamer en ga nadenken wat je hebt gedaan. Denk ook na of je de medische wetenschap en de farmacie bent ingegaan om rijk te worden of om anderen gezond en daardoor jezelf gelukkig te maken.

Wat we in elk geval mogen leren is dat dit covid-19-kruis alleen heilzaam kan zijn als we het in liefde samen dragen zoals Jezus ons kruis en doornkroon (corona) heeft gedragen. Ga nadenken over de vraag: Were you there when they crucified my Lord?

Amen